

LISTENING POST - 2 I STOCKHOLM DEN 11 JANUARI 2007

Gruppen blev fulltalig i förhållande till antalet anmälda, sammanlagt 16 personer, lika många män som kvinnor inberäknat samtalsledaren. Åldersmässigt var det en spridning från några under 40 år till en majoritet i 50-60 årsåldern och några som var pensionärer sedan några år tillbaka.

Samtalet domineras till en början av teman präglade av viss tyngd och dysterhet. Men det väcks också en motreaktion mot missmodet, som understryks av behovet av stöd för att kunna skapa meningsfulla möten och mobilisera aktivitet för att påverka främst närsamhället.

DEL 1. GEMENSAMMA ERFARENHETER OCH SAKER MAN VAR UPPTAGEN AV

Exempel på erfarenheter som tas upp under den första timmen var:

Utsatthet och rättslöshet dominerar inledningen; att hamna mellan olika system som t.ex. invandrare eller långtidssjukskriven.

Svårigheten att orientera sig, att skaffa sig en hållbar bild av vad som händer. Det räcker inte att läsa vanliga tidningar och hålla koll på media. Det är så många som tolkar vad som händer. Det finns gränser för vad man kan ta in och vad man kan förhålla sig till.

Vikten av att fokusera på det som fungerar och det som är betydelsefullt betonades liksom ansvaret för att inte sprida misströstan. Längtan efter att göra ”det rätta”.

Det föds kraft när man gör något ihop, gemensamma möten kan vara avgörande. Det sunda i att vara ”naiv”, med risk för att bli exploaterad av människor och miljö.

En deltagare visar en bild hon målat där hon står med sin man på en brinnande plattform, under denna flyter brinnande magma. Detta leder in på mer övergripande samhälliga system som inte fungerar – ”skolan brinner” nämndes. Kontroller för kontrollens skull. Först när man är utanför det hela kan man få lite perspektiv finns som tema.

Det är lätt att skaffa sig utopiska föreställningar om hur det ska vara och håller det inte, så ger man upp. Det känns ibland hopplöst att göra något - men motsatsen - att det är viktigt att satsa på varandra, att hjälpas åt finns också.

Rädsla för kontakt. Teman om misstro och rädsla för oväntade möten kommer upp. En känsla av tomhet kan handla om avsaknad av andlighet, ett sökande efter mening skapar sammanhang för en själv och i kontakten med andra.

Att skaffa barn eller inte, att skjuta upp barnafödande blir ett tema under en kort stund. En fråga ställdes: Var finns mellangenerationens män och kvinnor, både de unga och de äldre gör sig hörda, men mellangenerationen saknas i samhällsdebatten?

DEL II. SAMMANFATTNING AV OVANSTÅENDE I TEMAN

Tre huvudteman som vi identifierade rör områden som:

- Vilsenhet och maktlöshet, misstro och utsatthet.

Vilsenheten ökar i ett samhälle där vi har massor med information men saknar överblick och djup. Maktlösheten och misstron kom starkt till uttryck i kvällens samtal om människor som hamnar utanför vård och professionella yrkesutövare som känner sig ignorerade.

- Främlingskap och längtan efter gemenskap, sammanhang och mening.

Främlingskapet ökar i brist på äkta möten - personliga och fysiska. Det behövs mötesplatser för att ett samhälle ska hållas samman. Med mötesplatser avses platser där vi lyssnar på varandra, tar del av varandras erfarenheter och lär oss respektera varandra. Mötesplatser i familjen, på arbetsplatsen, i bostadsområdet, mellan samhällsklasser, mellan etniska grupper. Utan mötesplatser fortsätter segregationen.

- Instrumentalisering och kontroll, ytlighet och kommersialisering.

Olika former av kvalitetskontroll av förhållanden som inte är relaterade till ett verkligt arbetsinnehållet utan till något mer ytligt som går att mäta. Ytligheten förstärks av kommersialiseringen i samhället inklusive massmedierna. Vi blir kunder, passiviserade och nöjer oss med det som erbjuds, alternativt söker vi aktivt de lösningar vi vill uppnå. De här tendenserna förstärks genom den storlekskoncentration som fortgår i organisationer, institutioner och företagsvärlden.

DEL III. HYPOTESER

En hypotes kan vara att samtidigt som vi överöses med information, får för mycket att hantera, inte orkar inte ta ställning etc. kan nyfikenhet och lust att förstå och göra något aktivt väckas. Ett växling mellan överkrav och att ge upp kan urskiljas i lusten att ändå ta tag i saker och göra något – kanske i liten skala men dock. Vi vill inte ge upp trots dåliga odds, men ibland blir priset för högt.

En andra hypotes är att professionaliseringen av känslomässiga relationer har utvecklats som ett sätt att hantera ökad press på familjen, individen och arbetsgruppen,. Där förr andra människor kunde ställa upp i vardagskontakter anlitar vi nu konsulter, mentorer etc. Coaching har blivit en vanlig företeelse. Familjens roll har förändrats. Främlingskapet ökar i brist på genuina möten.

En tredje hypotes kan handla om att vi genom att skapa en illusion av kontroll av arbetsinnehåll, genom evidensbaserade behandlingsmetoder, ytliga översikter som ”förklarar världen” etc. håller känslan av maktlöshet och ”litenhet” i schack. Maktlösheten och vanmakten förstärks även av den instrumentalisering av arbetet med ständigt nya kontrollsystem som pågår. Större enheter och arbetsplatser kräver mer kontroll. Ju längre avstånd mellan ledning och dem som utför arbetet desto mer detaljkontroll där det meningsbärande tunnas ut.

”Var befinner jag mig” kan ses som övergripande fråga, där längtan efter att bli bekräftad och få kontakt är ett sätt att utveckla/bevara sin identitet och en plats (plattform) att kalla sin. Längtan efter mening, visioner och frihet blir ett sätt att värja sig mot identitetslöshet. Längtan efter att ”göra det rätta” kan vara priset vi betalar för att dela en ”illusion” av gemenskap och för att kunna handla utifrån ett övervägt tänkande.

Stockholm den 12 februari 2007
Siv Boalt Boëthius